

Ansvarlig økonomisk politik

Sund og ansvarlig økonomisk politik er et centralt rammevilkår for erhvervslivet. En stabil økonomisk udvikling understøtter, at erhvervsliv og husholdninger kan foretage sunde og langsigtede økonomiske dispositioner. Høj troværdighed omkring den økonomiske politik bidrager samtidig til at fastholde et lavt renteniveau, der fremadrettet kan understøtte væksten.

Den økonomiske politik er planlagt med henblik på at understøtte vækst og beskæftigelse inden for rammerne af sunde offentlige finanser. Finanspolitikken sigter mod at overholde retningslinjerne i Stabilitets- og Vækstpagten og opfylde budgetloven samt EU-henstillingen.

Rammerne for finanspolitikken

Frem mod 2020 er de finanspolitiske målsætninger, at der mindst skal være strukturel balance på de offentlige finanser i 2020, at holdbarhedsindikatoren altid skal være positiv, og at den offentlige gæld skal holde en sikkerhedsafstand til grænsen i Stabilitets- og Vækstpagten.

Finanspolitisk holdbarhed indebærer, at den politik, der planlægges frem mod 2020, fører til, at der i de efterfølgende år kan tilbydes det samme niveau for offentlig service og indkomstoverførsler relativt til indkomsten, uden at skattetrykket stiger, eller den offentlige gæld vokser vedvarende.¹⁶ Finanspolitisk holdbarhed måles ved holdbarhedsindikatoren, som er 0 eller positiv, når finanspolitikken er holdbar. I Danmarks Konvergensprogram 2013 vurderes udviklingen i de offentlige finanser at være holdbar svarende til en holdbarhedsindikator på 0,0 pct. af BNP.

I forbindelse med Vækstplan DK blev målsætningen for den økonomiske politik suppleret med et nyt vækst mål. Den nye målsætning indebærer et krav til reformer, som løfter BNP med samlet 40 mia. kr. frem mod 2020. Det svarer til, at BNP-væksten strukturelt skal forøges (i gennemsnit) med 1/3 pct.-point årligt i perioden 2014-2020. Det betyder, at den årlige vækst skal være mindst 2 pct. i gennemsnit om året.

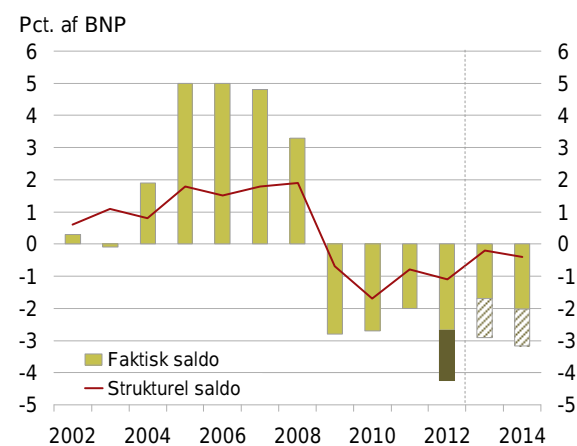
Indfrielsen af de finanspolitiske målsætninger understøttes af budgetloven, hvor der indføres et nyt udgiftspolitisk styringssystem. Det sker ved fastsættelse af udgiftslofter for stat, regioner og kommuner i perioden 2014-2017. Samtidig må det årlige strukturelle offentlige underskud, ifølge budgetloven, ikke overstige

ge ½ pct. af BNP. Det nye udgiftsstyringssystem understøtter, at de offentlige udgifter udvikler sig i overensstemmelse med målsætningerne og prioriteringerne i 2020-planen.

Offentlig saldo og gæld

Den faktiske offentlige saldo viste et underskud på 4,2 pct. af BNP i 2012, hvilket skal ses i sammenhæng med engangsubbetalingen af efterlønsbidraget. Isoleret set blev underskuddet forøget med ca. 1½ pct. af BNP som følge af engangsubbetalingen, se figur 16.1. Den strukturelle saldo, som er et konjunkturrenset mål for saldoen på de offentlige finanser, hvor midlertidige forhold er renset ud, er blevet forbedret siden 2010 og var -1,1 pct. af BNP i 2012.

Figur 16.1 Faktisk og strukturel offentlig saldo, 2002-2014

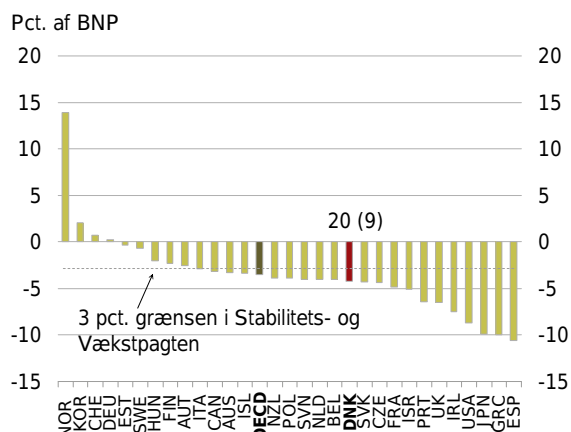

Anm.: Den mørkegrønne søjle i 2012 markerer tilbagebetalingen af efterlønsbidraget. I 2013 og 2014 markerer de stiplede søjler midlertidige indtægter fra omlægningen af kapitalpensioner samt omtægning af gennemsnitsrenteprodukter.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

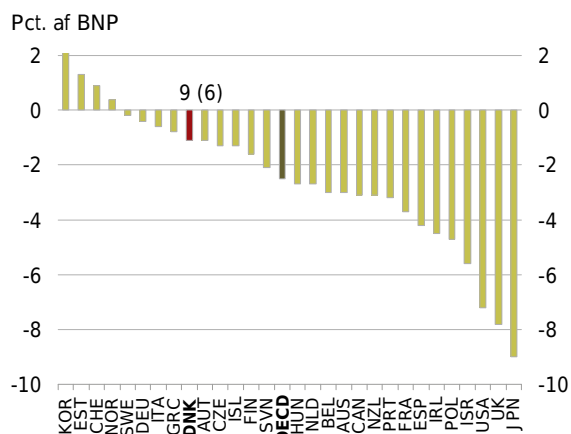
Set på tværs af OECD-landene i 2012 er det danske underskud på den faktiske offentlige saldo i procent af BNP rykket fra en 9. plads til en 20. plads. Danmarks skift i placering kan især tilskrives tilbagebetalingen af efterlønsbidrag, men der har også været modsatrettede ekstraordinære indtægter i 2012, se figur 16.2.

¹⁶ Beregningerne baseres på, at pensionsaldrene stiger i takt med levetiden som besluttet senest i tilbagetrækningsreformen i 2011.

Figur 16.2 Offentlig saldo, 2012

Anm.: CHL, MEX og TUR er udeladt pga. manglende data. Kun lande, der deltager i EU's Stabilitets- og Vækstpagt, er underlagt kravet om, at det faktiske underskud ikke må overstige 3 pct. af BNP.
Kilde: OECD og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Ses der i stedet på underskuddet på den strukturelle saldo, har Danmark fastholdt en placering væsentligt bedre end OECD-gennemsnittet, se figur 16.3.

Figur 16.3 Strukturel saldo, 2012

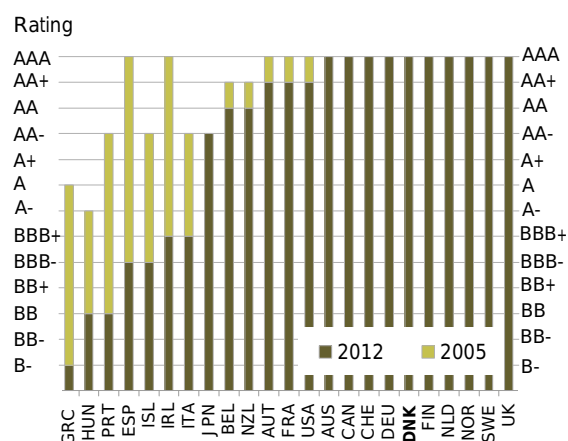
Anm.: CHL, MEX, SVK og TUR er udeladt pga. manglende data.
Kilde: OECD og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Finanspolitikken vurderes fremadrettet at overholde de finanspolitiske sigtepunkter og målsætninger, som følger af budgetloven og EU-henstillingen. Således skønnes underskuddet på den offentlige saldo at være inden for 3-pct.-grænsen i Stabilitets- og Vækstpagten.

Den strukturelle saldo vurderes med et underskud på 0,2 pct. af BNP i 2013 at opfylde EU-henstillingens krav om en strukturel forbedring af de offentlige finanser på 1½ pct. af BNP fra 2010-2013. I 2014 ventes et underskud på 0,4 pct. af BNP, som dermed overholder kravet i budgetloven.

Den planlagte finanspolitik og de skærpede styringsmekanismer i budgetloven bidrager til fortsat troværdighed omkring den økonomiske politik. Danmark har i forbindelse med det økonomiske tilbageslag i 2008-2009 og den europæiske gældskrise fastholdt den højeste kreditværdighed hos de internationale ratingbureauer.

En række OECD-lande har oplevet en nedgradering i kreditværdighed siden 2005 – heriblandt USA, se figur 16.4.

Figur 16.4 Kreditværdighed i udvalgte OECD-lande

Kilde: Standard & Poor's.

Danmarks høje kreditværdighed skal ses i lyset af sunde offentlige finanser. Danmark er tidligere end en række andre OECD-lande begyndt at håndtere nogle af de udfordringer, som vil præge de offentlige finanser fremadrettet. Derudover har Danmark en forholdsvis lav offentlig gæld (opgjort ved ØMU-gælden) set i forhold til det øvrige udland. Den danske gæld var knap 46 pct. af BNP i 2012, hvilket placerer Danmark blandt de 10 OECD-lande med den laveste gæld, se figur 16.5.

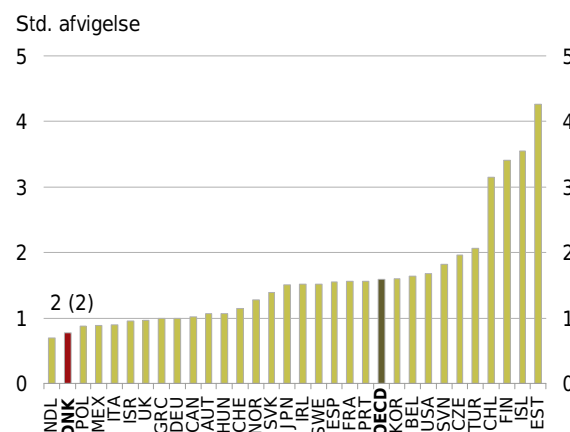
Modsat Danmark har en række OECD-lande og især sydeuropæiske lande haft høje rentespænd til Tyskland i 2012. Rentespænd afspejler forskelle i kredit-, likviditets- og valutakursrisici. Oftest fortolkes rentespænd som et udtryk for tilliden til den økonomiske politik.

Danmarks negative rentespænd til Tyskland er en usædvanlig situation og afspejler blandt andet, at investorer i tider med finansiell uro søger til økonomier, hvor der er troværdighed omkring den økonomiske politik og stabile rammer for økonomien.

I første halvår af 2013 har en styrket tiltro til moderat økonomisk fremgang i euroområdet præget de finansielle markeder. Det er blandt andet kommet til udtryk ved, at kapitaludstrømningen fra de kriseramte eurolande er aftaget, og det danske rentespænd til Tyskland er normaliseret.

Fastkurspolitikken spiller sammen med en sund, ansvarlig finanspolitik en central rolle for at opretholde lav og stabil inflation. Inflationens stabilitet kan beskrives ved standardafvigelsen af de månedlige år-til-år stigningstakster den seneste årrække. Danmark har, internationalt set, en meget stabil inflationsudvikling og indtager i denne sammenhæng en 2. plads blandt OECD-landene, se figur 16.8.

Figur 16.8 Inflationens stabilitet, 2007-2012

Anm.: AUS og NZL er udeladt pga. manglende data.
Kilde: OECD.

Gennemførte og større planlagte initiativer

Gennemførte initiativer:

- **Aftaler om Vækstplan DK.** Aftaler om Vækstplan DK indeholder en række initiativer, der blandt andet styrker rammevilkårene for erhvervslivet gennem bedre adgang til finansiering, lavere energifgifter og lavere selskabsskat. Initiativerne understøtter virksomhedernes konkurrencedygtighed og medvirker til at skabe økonomisk vækst og beskæftigelse på kort sigt. Finansieringen sikrer, at vækstplanen gennemføres inden for rammerne af holdbare offentlige finanser og målet om strukturel budgetbalance i 2020.
- **Reform af kontanthjælpsystemet.** Regeringen har indgået en aftale om en kontanthjælpsreform, der blandt andet skal få unge under 30 år, som ikke har en kompetencegivende uddannelse, til at tage en uddannelse. Den gensidige forsørgerpligt udvides til også at gælde samlevende, der er fyldt 25 år. Kontanthjælpsreformen medgår som finansiering af initiativerne i Aftaler om Vækstplan DK og bidrager til at øge arbejdsudbuddet på længere sigt.
- **Reform af SU-systemet.** Regeringen har indgået en aftale om en SU-reform, der målretter SU'en og bringer de unge hurtigere og bedre gennem uddannelsessystemet. SU-reformen medgår – ligesom kontanthjælpsreformen – som finansiering af initiativerne i Aftaler om Vækstplan DK og bidrager til at øge arbejdsudbuddet på længere sigt.
- **Budgetloven.** I juni 2012 blev budgetloven vedtaget. Et centralt element i budgetloven er fastsættelse af udgiftslofter for stat, kommune og regioner. De første udgiftslofter blev vedtaget i juni i 2013 og gælder for 2014-2017.